

Zabudli sme, ako žiť?

*Pozvanie stretnúť sa
so sebou samým*

OSHO

OSHO

Zabudli sme, ako žiť?

*Pozvanie stretnúť sa
so sebou samým*

Zbierka textov a úryvkov
z Oshových rozhovorov,
diskusí a dialógov s účastníkmi

EASTONE BOOKS

HAVE WE FORGOTTEN HOW TO LIVE?

Copyright © 1974, 2025 by OSHO International Foundation,
www.osho.com/copyrights

All rights reserved.

Slovak edition © 2026 by Eastone, s.r.o.

Táto kniha je prekladom Oshových zápiskov, úryvkov rozhovorov, diskusií a dialógov s návštevníkmi, ktoré pôvodne vyšli v hindčine pod názvom *Amrit Vani*. Oshove diela sú k dispozícii vo forme kníh, ekníh, audiokníh, videí, aplikácií a prekladov. Úplný archív textov je k dispozícii online v OSHO Library na stránke www.osho.com.

OSHO® je registrovaná obchodná značka OSHO International Foundation,
www.osho.com/trademarks.

Z anglického originálu *Have We Forgotten How To Live?* vydaného
vydavateľstvom OSHO International Foundation preložila Alica Činčárová.
V roku 2026 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.
www.eastonebooks.com

Translation © 2026 Mgr. Alica Činčárová
Jazykové úpravy: Mgr. Ivana Fábryová
Layout: Studio Eastone

Tlač: Finidr, s.r.o.

Všetky práva vyhradené.

Okrem použitia ukážok pre účely recenzie a kritiky žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN: 978-80-8308-017-1

Obsah

Poznámka k Oshovmu jazyku	VII
Úvod	IX
1 Kto som?	1
2 Musíš pokračovať v kopaní	8
3 Nová etapa v ľudskej evolúcii	11
4 Veda o človeku	18
5 Sila slobodného myslenia	23
6 Ži a poznávaj	35
7 Cieľom vzdelávania je samotný život	39
8 Stávanie sa skutočným	42
9 Zanechanie všetkých myšlienok	45
10 Neviditeľné korene života	49
11 Čo sú nenásilie a láska	54
12 Zabudli sme, ako žiť?	58
13 Sklamanie sa mení na nádej	64
14 Choroba sužujúca našu dobu	70
15 Morálka založená na láske	75

16	Pravé poznanie	80
17	Pozvanie oceánu	85
18	Pravda sa nedá naučiť	90
19	Nebojácnosť a nenásilie	93
20	Múr ega	95
21	Dôvera v seba	97
22	Iba dnešok je náš	100
23	Čo je nevedomosť a ako nájsť svetlo poznania	102
24	Sebadôvera	104
25	Sloboda	105
26	Čo robíš so svojím životom?	108
	Viac informácií	111
	O autorovi	112
	O meditačnom stredisku	114

Poznámka k Oshovmu jazyku

Používanie zámena „on“ ako východiskového tvaru slúži jednoducho pre plynulosť a ľahkosť vyjadrovania – v žiadnom prípade to neznamená, že by „ona“ alebo „oni“ boli opomínaní či prehliadaní.

Je dobré mať na pamäti Oshov jedinečný pohľad:

*„Meditujúci nie je ani muž, ani žena,
pretože meditácia nemá nič spoločné s tvojím telom,
rovnako nemá nič spoločné ani s tvojou myslou.*

*V meditácii si jednoducho vedomie.
A vedomie nie je ani mužské, ani ženské.“*

— Osho

Úvod

Život pozostáva z miliónov vecí, a ak neustále porovnávaš... potom ťa presne to učili. Bol si vychovaný a vzdelávaný takým hlúpym spôsobom, že sa neustále porovnávaš. Nieкто je vyšší či krajší ako ty, nieкто sa zdá byť inteligentnejší, cnostnejší, pobožnejší ako ty či viac medituje. Ty si však stále v stave menejcennosti a utrpenia.

Pozri sa do svojho vnútra a zakúsiš veľkú jedinečnosť. Všetok pocit menejcennosti zmizne, vyparí sa. Bol vytvorený tebou, nesprávnou výchovou a jemnou stratégiou – stratégiou porovnávania. Keď spoznáš svoju jedinečnosť, si šťastný a potom už niet potreby niekoho nasledovať. Uč sa od každého. Inteligentný človek sa učí dokonca aj od hlupákov, pretože sú veci, ktoré sa dajú naučiť iba od hlupákov – tí sú v hlúposti odborníkmi. Aspoň tým, že ich sleduješ a pozoruješ, sa môžeš v živote vyhnúť niektorým veciam.

Môžeš sa učiť od každého – nielen od ľudí, ale aj od zvierat, stromov, oblakov, riek. Nejde však o napodobňovanie. Nemôžeš sa stať riekou, ale môžeš sa naučiť určitú kvalitu, ktorá je rieke podobná: plynutie, schopnosť nechať plynúť. Niečo sa môžeš naučiť aj od ruže.

Nemôžeš sa stať ružou – ani nemusíš –, ale môžeš sa od nej aj niečo naučiť. Vidiš, aká je ruža jemná, a predsa taká silná vo vetre,

v daždi, na slnku. Do večera zmizne, no nijako sa tým netrápi – je radostná v prítomnom okamihu. Od ruže sa môžeš naučiť, ako žiť v prítomnosti. Práve teraz ruža tancuje vo vetre, v daždi, bez strachu a obáv o budúcnosť. Do večera lupienky zvädnú, ale koho zaujíma večer? Tento okamih je všetkým a tento tanec je všetko, čo je.

Nauč sa niečo od ruže. Nauč sa niečo od vtáka v lete. Nauč sa odvahu – odvahu vstúpiť do neobmedzeného. Uč sa zo všetkých zdrojov, ale nenapodobňuj. A to je možné iba vtedy, ak si najprv našiel správny priestor, z ktorého môžeš vychádzať – a tým je zoznámenie sa so sebou samým.

Zen: špeciálny prenos
Osho

KAPITOLA 1

Kto som?

Jednej noci pri splne mesiaca som stál sám na brehu rieky a mlčky som hľadel na oblohu. Všade navôkol vládlo ticho a bolo by počuť padnúť aj špendlík. Zrazu som započul zvuk, a keď som sa obrátil, uvidel som vedľa seba stáť mladého mnícha. Plakal. Požiadal som ho, aby si ku mne sadol, a istý čas sme sedeli v tichu, moja ruka spočívala na jeho pleci. Nemal som mu čo povedať a situácia si to ani nevyžadovala, a predsa sa zdalo, že moje láskavé ticho mu prináša útechu. Netuším, ako dlho sme tam takto sedeli, no napokon prehovoril. „Chcem vidieť Boha,“ povedal. „Povedz mi, existuje Boh alebo nie? Neprenasledujem len prelud?“

Čo som mu mohol povedať? Pritiahol som si ho bližšie k sebe. Hlavou mi prebehla myšlienka: „Nepoznám iného Boha než lásku. Kto prehliada lásku a hľadá Boha, určite ho minie. Kto hľadá akýkoľvek iný chrám než chrám lásky, iba sa čoraz viac vzdďľuje od božskosti.“ Toto boli moje myšlienky. Napriek tomu som mlčal.

„Prosím, povedz mi niečo,“ prosil ma. „Vyhľadal som ťa s veľkou nádejou. Nemôžeš mi ukázať Boha?“

Čo som mu mohol povedať? Pobozkal som jeho slzami zaliate oči, naplnené nádejou, plné túžby uvidieť Boha. Vari je Boh niečo vonkajšie, niečo, čo možno vidieť?

Napokon som mu povedal: „Presne túto otázku, ktorú si položil mne, kedysi položili aj Ramanovi Maharišimu. Ramana odpovedal: ‚Boha nemožno vidieť, ale ak človek chce, môže sa stať bohom.‘ To isté hovorím aj ja.“

„Je bezvýznamné hovoriť, že chceš nájsť Boha. Ako môžeš nájsť niečo, čo si nikdy nestratil a čím si ty sám? Jediná vec, ktorú nemôžeš vidieť, je tvoje vlastné ja. A predstava, že Boha uvidíš ako vonkajšiu bytosť, ho jednoducho oddeľuje od samotného ja. Boh je tvoje ja, on je tvoja duša – a preto ho nikdy nebudeš schopný uvidieť. A, priateľ môj, ak Boha predsa uvidíš, vedz dobre, že je to len výplod tvojej fantázie. Ľudská myseľ dokáže dať formu všetkým svojim predstavám, no keď sa stratíš v týchto výtvoroch svojej mysle, vzdaluješ sa čoraz viac od božskosti aj od samotnej pravdy.“

Tento príbeh pripomínam preto, lebo aj ty chceš vidieť Boha. Prišiel si ma počúvať práve z tohto dôvodu, aby som ti o tom niečo povedal.

V minulosti som Boha hľadal rovnakým spôsobom, avšak odvtedy som si uvedomil márnosť takéhoto hľadania. Pochopil som, že pre svoju neznalosť vlastného ja som nebol schopný poznať pravdu ani božskosť. Musíš poznať svoje vlastné ja, skôr ako môžeš poznať pravdu. A keď je ja poznané, uvedomíš si, že už niet čo ďalšie poznať. Dvere k pravde sa otvárajú kľúčom sebarealizácie. Pravda preniká cez celú existenciu a ja je týmito dverami.

Človek, ktorý nedokáže objaviť svoje vlastné ja a nájsť niečo také blízke a prítomné, nebude schopný nájsť ani nič vzdialené a ďaleké. Hľadanie nejakého vzdialeného cieľa je pokusom vyhnúť sa tomu, čo je nablízku. Naháňanie sa za svetskými vecami sa začína snahou uniknúť sebe samému a neskôr sa mení na hľadanie Boha. Všetky hľadania – okrem hľadania vlastnej vnútornej podstaty – sú pokusmi o útek pred sebou samým.

Pozri sa do svojho vnútra. Čo tam nachádzaš? Iba temnotu, samotu, prázdnotu. A nebeháš azda len v kruhoch, hľadajúc úkryt pred touto temnotou, samotou a prázdnotou? Útek však prináša iba utrpenie, nič viac. Ten, kto sa pokúša vyhnúť sám sebe, nenájde nič nikde inde. Všetky snahy, okrem tohto skúmania seba samého, nikam nevedú.

Existujú len dve možnosti – útek pred sebou alebo prebudenie. Na útek je potrebný vonkajší cieľ a na prebudenie úplné rozčarovanie nad zmysluplnosťou vonkajších cieľov.

Pokiaľ tvoj Boh zostáva vonkajší, je len tvojou ilúziou, halucináciou, tvojím nevedomím. Človek si vymyslel Boha, aby unikol pred sebou samým. Prvá vec, ktorú ti teda chcem povedať, je, že niet potreby hľadať Boha, pravdu, nirvánu ani oslobodenie. Musíš hľadať samotného hľadajúceho. Iba toto hľadanie napokon vedie k božskosti, pravde a nirváne. Žiadne iné hľadanie ako hľadanie seba samého nemožno nazvať náboženským.

Pojmy ako sebaopoznanie a sebarealizácia sú veľmi zavádzajúce. Ako môže človek poznať sám seba? Na poznanie je potrebná dualita. Ako teda možno niečo poznať, ak nie sú zapojené dve oddelené veci? Ako je možné poznanie, ako je možná realizácia? Poznanie aj realizácia patria do sveta duality a tam, kde je jednota, strácajú svoj význam aj vierohodnosť.

Podľa mňa je sebarealizácia nemožná – už samotný pojem si protirečí. A predsa zároveň vyzývam k poznaniu seba samého. To isté hovoril Sokrates, rovnako Budha, Mahávíra, Kristus aj Krišna. Napriek tomu si musíš uvedomiť, že nech poznáme čokoľvek, nemôže to byť ja, môže to byť len „iné“. Poznať možno iba „iné“, ja je ten, kto poznáva, ten, kto vie – nikdy sa nemôže stať poznaným.

Pýtaš sa teda: Ako možno poznať ja? Keďže poznať možno len objekt, ako môže byť poznaný ten, kto poznáva? Tam, kde je poznanie, je vždy aj subjekt, aj objekt, je tam poznávajúci a aj to, čo je

poznané. A nie je snaha poznať poznávajúceho podobná snahe vidieť vlastné oko vlastným okom? Všimol si si niekedy psa, ktorý sa márne snaží chytiť si vlastný chvost? Chvost sa mu vzdávať presne tak rýchlo, ako sa ho snaží uchopiť. Nikdy ho nemôže chytiť, je to nemožné. Rovnakým spôsobom nemôžeš urobiť zo seba objekt poznania. Nemôžem poznať sám seba tak, ako môžem poznať všetko ostatné. Možno práve preto zostáva jednoduchý jav sebapoznania taký ťažký a namáhavý.

Ako teda definovať sebapoznanie? Sebapoznanie určite nie je ten typ poznania, s ktorým sa bežne stretávame. Vôbec nie. Nie je to vzťah medzi poznávajúcim a poznaným. Môžeš ho nazvať najvyšším poznaním, pretože po ňom už niet nič iné, čo by bolo možné poznať. Alebo ho môžeš nazvať najvyššou nevedomosťou, pretože v skutočnosti niet nič, čo by sa dalo poznať. Materiálne poznanie je vzťah medzi subjektom a objektom a sebapoznanie je neprítomnosť subjektu aj objektu. Keď k tomu dôjde, zostáva už len čisté poznanie, nepoškvrnené a neobmedzené.

Všetko vo svete je známe ako objekt poznania. V skutočnosti čokoľvek, čo môže byť poznané, čokoľvek, čo sa ukáže byť poznateľné, je vec. Čokoľvek/ktokoľvek poznáva, je poznávajúci, je „ne-vec“. Vzťah medzi poznávajúcim a poznaným je materiálne poznanie. Ale tam, kde nie je poznávajúci ani objekt poznania – pretože tam, kde nie je poznávajúci, ako môže existovať objekt poznania? –, to, čo zostáva, to poznanie, ktoré zostáva, je sebapoznanie.

Sebapoznanie je absolútne čistý stav poznania. Bolo by ešte presnejšie jednoducho ho nazvať poznaním, pretože v tom okamihu neexistuje ani ja, ani ne-ja. Budha mal pravdu, že nepoužíval slovo ja, pretože v ňom je náznak ega. Ak je ego, ako môže existovať ja?

Ako teda možno dosiahnuť toto poznanie? Aká je cesta? Kde sú dvere?